

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE Z VIRUSOM SARS-CoV-2 PRI IZVAJANJU ŽELEZNIŠKEGA PROMETA POTNIKOV

24. 9. 2021

Obvezni pogoji izvajanja navedenih dejavnosti so določeni z veljavnimi vladnimi odloki, ki predpisujejo ukrepe za preprečevanje širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2.

Podajamo še higienska priporočila za varnejši javni prevoz potnikov v času možnosti prenosa virusa SARS-CoV-2.

Higienski ukrepi, ki naj se poleg veljavnih vladnih odlokov upoštevajo pri izvajanju železniškega prometa potnikov:

- Izvajalci prevozov in potniki naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom (<https://www.nijz.si/sl/priporocila-za-preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2>).
- **Omejitev vstopa v vozilo:**
 - Osebe z znaki in simptomi akutne okužbe dihal in prebavil (npr. povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje), sprememb zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajne utrujenosti, vnetja očesnih veznic, tako v blagi kot v težji obliki **naj ne uporabljajo sredstev javnega prevoza potnikov.**
- **Higiena kabine za strojevodjo:**
 - V kabini naj bo nameščeno razkužilo za roke.
 - Strojvodja si pred vstopom v vozilo razkuži roke.
 - Večkrat na dan z razkužilom obriše površine, ki se jih dotika z rokami.
 - Je ločen od potnikov, zato uporaba maske ni potrebna, razen v primeru stika z drugim osebjem.
- **Zaščita med strojevodjo in potniki:**
 - V kabino za strojevodjo potniki ne vstopajo.
- **Sprevodnik v vlaku:**
 - naj ves čas pravilno nosi masko, ki pokriva nos in usta. Tip maske naj določi pooblaščen zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa. Z masko naj ravna in jo menja v skladu z navodili proizvajalca.. Maske naj se med nošenjem ne dotika, saj bi na ta način lahko prišlo do onesnaženja rok in nevarnosti prenosa povzročitelja okužbe na druge predmete in osebe ([Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske](#)).
 - Kontrolo kart naj po možnosti opravlja vizualno, brez dotikanja.
 - Med delom naj si večkrat razkuži roke.
- **Nakup vozovnic:**
 - Priporočamo nakup vozovnic na postajah, preko avtomatov za nakup in preko spleta.
 - V kolikor se nakup vozovnic izvaja pri sprevodniku v vlaku, naj sprevodnik vzdržuje čim večjo možno razdaljo do potnika in naj si pogosto razkuži roke.

- **Smer gibanja potnikov:**
 - Vstopna in izstopna vrata v posameznih vagonih naj bodo označena in ločena.
 - Smer gibanja potnikov naj bo določena in označena s puščicami na tleh tako, da ne prihaja do istočasnega premikanja potnikov v nasprotno smer.
- **Higiena rok potnikov:**
 - Ob vstopnih in izstopnih vratih vlaka naj bo nameščeno razkužilo za roke za potnike. Potniki naj si pred vstopom na vlak razkužijo roke, enako svetujemo tudi ob izstopu.
 - Razkužilo za roke naj bo nameščeno tudi v vsakem vagonu.
 - Po nakupu vozovnice naj si razkužijo roke.
- **Uporaba mask za potnike:**
 - Potniki naj ves čas trajanja prevoza pravilno nosijo masko, ki prekrije nos in usta.
 - Maske naj se med nošenjem ne dotikajo, saj bi si na ta način onesnažili roke in bi preko rok prenašali povzročitelje okužbe na druge predmete in osebe ([Navodila za pravilno namestitev in odstranitev maske](#)).
- **Razdalja med potniki:**
 - Priporočamo, da je med potniki (izjema so člani istega gospodinjstva in osebe, ki so sicer v tesnih stikih) čim večja možna razdalja. Priporočamo, da je med potniki vsaj: en sedež prost in diagonalni zamik – "cik-cak razporeditev", brez stojišč.
 - Stojišča so v vlaku le tam, kjer je poseben prostor, namenjen za stojišča. Ta so označena. Oznake za stojišča naj bodo na razdalji 1,5 m v vse smeri.
- **Higiena in prezračevanje vlaka in čakalnic na postajah:**
 - Potniki naj se čim manj dotikajo katerikoli površin v vlaku.
 - Vozilo je treba na koncu vožnje (proge), po izstopu vseh potnikov, temeljito prezračiti in po možnosti še pred začetkom naslednje vožnje ali pa med vožnjo očistiti ali razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo, gumbi za signalizacijo in odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje...).
 - Tekom vožnje je treba zagotavljati intenzivno prezračevanje vozila. Vlak je treba stalno in učinkovito zračiti. Z zdravstvenega vidika priporočamo, da se zrak v vlakih z mehanskim prezračevanjem izmenjuje le s svežim zunanjim zrakom, brez recirkulacije (kroženja) notranjega zraka. Izjemoma, kjer izvedba takšnega mehanskega prezračevanja zaradi tehničnih vzrokov ni mogoča, svetujemo dodatno zračenje z odpiranjem oken in vrat vlaka na peronsko stran ob vsakem postanku ([Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19](#)).
 - Po zaključku dnevnega obratovanja naj se vozilo v celoti temeljito očisti, poleg tega pa naj se še predvsem pozorno očisti ali razkuži vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo potnikov, gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje ...).
 - **Čakalnice** naj se ves čas učinkovito zračijo ([Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19](#)), potniki naj upoštevajo medosebno razdaljo vsaj 1,5 metra in pravilno nosijo maske. Število potnikov v čakalnici naj bo omejeno (priporočamo, da se zagotovi 10m² metrov na osebo). Na vhodu naj bo razkužilo za roke.

- **Obveščanje potnikov in nadzor nad pravili izvajanja transporta:**

- Potnike je treba seznaniti s pravili načina vožnje v času širjenja novega koronavirusa, ta naj bodo nameščena tudi na vidnem mestu na železniških postajah, v prevoznih sredstvih (v obliki infografike) ali pa naj se, v kolikor so prevozna sredstva tehnično tako opremljena, predvajajo na digitalnem zaslonu.

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovna mesta strojevodje in sprevodnika ter glede osebne varovalne opreme poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran Združenja medicine dela, prometa in športa je dostopna [na naslednji povezavi](#).

Novi korona virus se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih rok.

Prenosi so posebej pogosti v zaprtih, prenapoljenih in neustrezno prezračevanih prostorih.

Upoštevajmo priporočila glede vzdrževanja **medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske, higijene rok, higijene kašlja, učinkovitega prezračevanja**.

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra.

V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z onesnaženimi rokami virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, gumbi na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke.

Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge.

Za pravilno izvajanje zaščitnih ukrepov je odgovoren tudi vsak posameznik.